

FRÄMJAT STADSFISKE, BREDDAD NATURFÖRSTÅELSE

2020-05-27

Av: Urbio

Hur kan vattnen i våra städer lyftas fram bättre och bidra till mer stadsliv, bättre folkhälsa och fördjupade naturkunskaper? Jo, genom att skapa dedikerade platser för stadsfisket!

Det livsnödvändiga vattnet har alltid avgjort var vi människor valt att slå ned våra bopålar. Dagens städer ligger allt som oftast vid åar, älvar, sjöar och hav. Det vattennära läget har erbjudit allt från rent dricksvatten, goda transportmöjligheter, vattenkraft och fiske. Längs med vattendragen i staden var oftast industrierna förlagda under industriepoken, medan vi nu för tiden gärna framhåller vattnets rekreativa värden.

Idag tar vi i Sverige tillgången på vatten som något självklart. Med klimatförändringarnas allt mer lynniga väder kommer den jämna tillgången på vatten att växla mellan ytterligheter som extremregn och värmeböljor med svår torka. Och samtidigt; kring exempelvis Mälaren, som är vattentäkt för 2,3 miljoner människor, sker en omfattande urbanisering jämte det industrialiserade jord- och skogsbruket. Detta alstrar nästan obönhörligt ett läckage av förorenande ämnen till landets tredje största sjö.

Nu måste vi alla få upp ögonen för att samhällsbygget faktiskt påverkar de grundläggande ekosystemen. Bara med en bred opinion för en bättre miljö vågar politikerna fatta ansvarsfulla beslut. Här kan stadsfisket bidra till att sprida nödvändiga ekologiska insikter bland människor. Akvatiska biotoper och dess organismer är en lämplig utgångspunkt eftersom de svarar snabbt på förbättringar av vattenmiljön, något som ändå skett på många håll. När problemen med vandringshinder, övergödning, farliga ämnen och dålig sikt förändras till det bättre kommer livet snabbt tillbaka. Detta gäller även fisken. Stadsfisket kan därför hjälpa till att förmedla insikten om den aktuella vattenstatusen.

Sportfiskeaktiviteter lockar inte bara det vanliga friluftsfolket. Personer med fiskeintresse utgörs av en blandning av människor, där ålder, etnicitet och social bakgrund spelar mindre roll. Stadsfiske som aktivitet kan visa på en rad olika mervärden, allt från egen mathushållning, till ökat välbefinnande och vidgade sociala kontaktnät. Här finns också det naturpedagogiska värdet jämte det personliga anknytandet till de lokala natursystemen – det som ibland benämns biofili.

Stadsfiske som sektion. Bildkälla: Urbio.

Hur kan stadsfisket då främjas? Det första är att göra naturvårdsinsatser så att tillgången till fisk är god. Här går det att bygga akvatiska biotoper som lockar till lek eller gynnar småfisken och som i sin tur lockar de större fiskarna. För att den stadsfiskande kretsen ska vidgas behövs vattennära, urbana platser som både är enkelt att komma till och där fiskelyckan är god.

På stadsfiskeplatserna bör det finnas möbler att sitta och umgås vid och bord formade för att underlätta fixande med fiskeredskapen och rensningen av dagens fångst. Platserna kan med fördel vara vind- och regnskyddade, med tillgång till

grillplats för tillagning av fångsten och helst med en toalett i närheten. Här passar det fint att informera allmänheten kring de lokala fiskarternas livscyklar, arternas krav på vattenmiljö och fiskemetoder kopplat till säsong. Med en karta som både visar land ovan vatten och undervattenslandskapet skapas en förståelse för livet under ytan.

En möjlighet är att utrusta stadsfiskeplatserna med dataförmedlande "naturbarometrar", med information om allt från vattentemperatur, vattenstånd, sikt och allmänna vattenkvalitén. Helst med en analys om kopplingar till väder och mänskliga aktiviteter inom avrinningsområdet, för att förstärka förståelse för hur natursystemen hänger samman.

Ett perspektiv på stadsfiske så som det kan se ut i stadsmiljö. Bildkälla: Urbio.

Genom att gynna stadsfisket alstras en rad mervärden, som bättre folkhälsa och ökade insikter bland medborgarna att våra samhällen faktiskt är beroende av fungerande ekosystem. God fiskelycka vid våra framtida stadsfiskeplatser blir ett kvitto på att vi är på rätt väg mot ett mer hållbart samhällsbygge!

Mattias Gustafsson

Landskapsarkitekt LAR/MSA, VD